Raad van de
Europese Unie

Brussel, 19 juni 2017
(OR. en)

10474/17

CYBER 98
RELEX 554
POLMIL 77
CFSP/PESC 557

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	19 juni 2017
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	9916/17
Betreft:	Conclusies van de Raad over een kader voor een gezamenlijke diplomatieke EU-respons op kwaadwillige cyberactiviteiten ("Instrumentarium voor cyberdiplomatie"), 19 juni 2017

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad over een kader voor een gezamenlijke diplomatieke EU-respons op kwaadwillige cyberactiviteiten ("Instrumentarium voor cyberdiplomatie"), die de Raad Buitenlandse Zaken tijdens zijn 3551e zitting van 19 juni 2017 heeft aangenomen.

BIJLAGE

CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER EEN KADER VOOR EEN GEZAMENLIJKE DIPLOMATIEKE EU-RESPONS OP KWAADWILLIGE CYBERACTIVITEITEN ("INSTRUMENTARIUM VOOR CYBERDIPLOMATIE")

De Raad van de Europese Unie heeft de volgende conclusies aangenomen:

1. De EU onderkent dat de cyberspace belangrijke mogelijkheden biedt, maar ook evoluerende uitdagingen met zich meebrengt voor het externe beleid van de EU, waaronder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid; zij wijst op de groeiende behoefte aan bescherming van de integriteit en veiligheid van de EU, haar lidstaten en haar burgers tegen cyberdreigingen en kwaadwillige cyberactiviteiten.

De EU herinnert aan haar conclusies over de EU-strategie inzake cyberbeveiliging[1], waarin zij met name blijk geeft van haar vastberadenheid om de cyberspace open, vrij, stabiel en veilig te houden, en er de grondrechten en de rechtsstaat ten volle van toepassing te laten zijn. Ook herinnert de EU aan haar conclusies over cyberdiplomatie[2], die er met name op wijzen dat een gemeenschappelijke en alomvattende EU-aanpak voor cyberdiplomatie kan bijdragen tot conflictpreventie, de beperking van bedreigingen van de cyberveiligheid en een grotere stabiliteit in de internationale betrekkingen.

De EU en haar lidstaten nemen nota van het belang van het lopende engagement van de EU voor cyberdiplomatie en van de noodzaak van coherentie tussen EU-cyberinitiatieven om de cyberweerbaarheid daadwerkelijk te versterken, en worden aangemoedigd om hun inspanningen rond cyberdialogen binnen het raam van doeltreffende beleidscoördinatie op te voeren. Zij benadrukken het belang van cybercapaciteitsopbouw in derde landen.

2. De EU is bezorgd over de toegenomen capaciteit en bereidheid van staten en niet-statelijke actoren om hun doelstellingen te realiseren door middel van kwaadwillige cyberactiviteiten van uiteenlopende omvang, schaal, duur, intensiteit, complexiteit, verfijning en impact.

---

[1] Doc. 12109/13.
[2] Doc. 6122/15.

De EU bevestigt dat kwaadwillige cyberactiviteiten onrechtmatige handelingen uit hoofde van het internationaal recht kunnen vormen. Zij benadrukt dan ook dat staten ICT-activiteiten die in strijd zijn met hun volkenrechtelijke verplichtingen, niet mogen uitvoeren of ondersteunen, en dat staten hun grondgebied niet doelbewust mogen laten gebruiken voor internationale onrechtmatige daden met gebruikmaking van ICT, zoals verklaard in het verslag van 2015 van de groep van regeringsdeskundigen van de Verenigde Naties (UN GGE).

3. De EU herinnert eraan dat zij en haar lidstaten zich inspannen om de cyberweerbaarheid te verbeteren, met name middels de uitvoering van de NIS-richtlijn en de daarin vastgestelde operationele samenwerkingmechanismen, dat kwaadaardige cyberactiviteiten tegen informatiesystemen, zoals gedefinieerd in het EU-recht, strafbaar zijn, en dat de effectieve opsporing en vervolging van dergelijke misdrijven een gemeenschappelijke uitdaging voor de lidstaten vormt.

De EU en haar lidstaten nemen nota van de lopende werkzaamheden van groepen van regeringsdeskundigen (UN GGE) van de VN inzake de ontwikkelingen op het gebied van informatie en telecommunicatie in de context van de internationale veiligheid, voortbouwend op de rapporten van 2010, 2013 en 2015[3], en worden aangemoedigd krachtig vast te houden aan de consensus dat het bestaande internationaal recht van toepassing is op cyberspace. De EU en haar lidstaten pleiten krachtig voor actieve ondersteuning van de ontwikkeling van vrijwillige, niet-bindende normen voor verantwoordelijk gedrag van staten in de cyberspace en de regionale vertrouwenwekkende maatregelen van de OVSE[4] ter vermindering van het risico op conflicten ten gevolge van het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën.

De EU bevestigt haar gehechtheid aan de vreedzame beslechting van internationale geschillen in de cyberspace. Zij merkt op dat al haar diplomatieke inspanningen prioritair moeten worden gericht op het bevorderen van veiligheid en stabiliteit in de cyberspace door middel van nauwere internationale samenwerking, en op het verminderen van het risico op verkeerde perceptie, escalatie en conflicten die voortvloeien uit ICT- incidenten. In dit verband memoreert de EU de oproep van de Algemene Vergadering van de VN aan de VN-lidstaten om zich bij het gebruik van ICT te laten leiden door de aanbevelingen in de rapporten van de UN GGE.

---

[3] A/68/98 en A/70/174.

[4] PC.DEC/1106 van 3 december 2013 en PC.DEC/1202 van 10 maart 2016.

4. De EU benadrukt dat een duidelijke boodschap over de te verwachten gevolgen van een gezamenlijke Europese diplomatieke reactie op dergelijke kwaadaardige cyberactiviteiten, het gedrag van potentiële agressors in de cyberspace beïnvloedt, waardoor de veiligheid van de EU en haar lidstaten wordt versterkt. De EU herinnert eraan dat de toewijzing aan een staat of een niet-statelijke actor een soeverein politiek besluit blijft, dat gebaseerd is op inlichtingen uit alle bronnen en moet worden vastgesteld in overeenstemming met het internationaal recht inzake de verantwoordelijkheid van de staat. In dit verband benadrukt de EU dat niet alle maatregelen van een gezamenlijke Europese diplomatieke reactie op kwaadwillige cyberactiviteiten de toewijzing aan een staat of een niet-statelijke actor vereisen.

5. De EU bevestigt dat de maatregelen uit hoofde van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van, in voorkomend geval, beperkende maatregelen, vastgesteld conform de desbetreffende bepalingen van de Verdragen, geschikt zijn voor een kader voor een gezamenlijke Europese diplomatieke reactie op kwaadwillige cyberactiviteiten, en de samenwerking moeten aanmoedigen, de beperking van bedreigingen op korte en lange termijn moeten vergemakkelijken, en van invloed moeten zijn op het gedrag van potentiële agressors op lange termijn. De EU zal werken aan de verdere ontwikkeling van een kader voor een gezamenlijke diplomatieke reactie op kwaadwillige cyberactiviteiten, en laat zich daarbij leiden door de volgende principes:

- de integriteit en veiligheid van de EU, haar lidstaten en haar burgers beschermen,
- rekening houden met de bredere context van de externe betrekkingen van de EU met het betrokken land,
- zorgen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het GBVB, zoals bepaald in het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en de bijbehorende procedures voor de verwezenlijking ervan,
- uitgaan van een tussen de lidstaten overeengekomen gemeenschappelijk situationeel bewustzijn en beantwoorden aan de behoeften van de concrete situatie,
- in verhouding staan tot de reikwijdte, de omvang, de duur, de intensiteit, de complexiteit, de verfijning en de impact van de cyberactiviteit,
- het toepasselijke internationaal recht en de fundamentele rechten en vrijheden in acht nemen.

6. De EU roept de lidstaten, de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), en de Commissie op om ten volle uitvoering te geven aan de ontwikkeling van een kader voor een gezamenlijke diplomatieke reactie van de EU op kwaadwillige cyberactiviteiten, en bevestigt in dit verband vastbesloten te blijven werken aan dit kader in samenwerking met de Commissie, de EDEO en andere relevante partijen door te voorzien in richtsnoeren voor de uitvoering, met inbegrip van voorbereidende praktijken en communicatieprocedures, en deze te testen aan de hand van passende oefeningen.